

DEPARTAMENT DE GEOGRAFIA I HISTÒRIA			
CURS	CURS/NIVELL	ASSIGNATURA	PROFESSOR/A
2025-2026	3r d'ESO D	INTRODUCCIÓ A LA FILOSOFIA	David Manrique García
COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES			
CE 1 Usar i valorar adequadament arguments i estructures argumentals, a partir de la seva anàlisi, tant formal com informal, per produir i apreciar discursos, expressions o reflexions, personals o col·lectives, orals i/o escrites, de forma rigorosa, i evitar així modes dogmàtics, fonamentalistes, fal·laços i esbiaixats de sostenir opinions o hipòtesis incoherents. CE 2 Practicar l'exercici del diàleg filosòfic de manera rigorosa, crítica, tolerant i empàtica, interioritzant les pautes ètiques i formals que requereix, mitjançant la participació en activitats grupals i a través del plantejament dialògic de les qüestions filosòfiques, per promoure el contrast i l'intercanvi d'idees i l'exercici d'una ciutadania activa i democràtica. CE 3 Identificar problemes i formular preguntes sobre el fonament, el valor i el sentit de la realitat i l'existència humana, a partir de l'anàlisi i la interpretació d'imatges, màximes, texts breus, audiovisuals, cinema, lectura de llibres, música, art i altres formes d'expressió filosòfica i cultural, per reconèixer la radicalitat i la transcendència d'aquestes qüestions, com també la necessitat d'afrontar-les per desenvolupar una vida reflexiva i conscient. CE 4 Reconèixer el caràcter plural de les concepcions, idees i arguments entorn de cadascun dels problemes fonamentals de la filosofia, fent un ús teòric de la raó. Això és, analitzar críticament i dialècticament diverses tesis i màximes filosòficament rellevants i relatives al coneixement de la realitat, per generar una concepció complexa i no dogmàtica d'aquestes qüestions i idees, promovent una actitud oberta, tolerant, amb capacitat de consens i compromesa amb la resolució racional i pacífica dels conflictes. CE 5 Analitzar problemes ètics i polítics mitjançant l'exposició crítica i dialèctica de totes les posicions filosòficament pertinents en la interpretació i resolució dels mateixos, per desenvolupar el judici propi i l'autonomia moral. Desenvolupar la sensibilitat i comprensió crítica de l'art i altres			

manifestacions amb valor estètic, per contribuir a l'educació amb cura dels sentiments i la gestió de les emocions estètiques, per generar una actitud reflexiva pel que fa al llenguatge de les imatges.

SABERS BÀSICS / CONTINGUTS

UP1	• Les característiques del saber filosòfic. Aproximació històrica a la filosofia. Els biaixos socials, culturals i de gènere en el seu desenvolupament. Vigència i utilitat de la filosofia: reptes del segle XXI. • Pitàgores i Teano: el terme «filosofia» i les olimpíades. • Hipàtia d'Alexandria: defensa el teu dret a pensar, perquè fins i tot pensar de manera errònia és millor que no pensar. • Kant: <i>Aude Sapere!</i> (Atreveix-te a pensar). • Ludwig Wittgenstein: «sobre allò que no es pot parlar, s'ha de callar». • Marina Garcés: «la filosofia no és un abric, és la pell; no és un vestit, és la carn; no és un paper, és una forma de vida».
UP2	• El raonament i l'argumentació. L'argumentació informal. Nocions de lògica formal. La detecció de fal·làcies i biaixos cognitius. • Ramon Llull: «si no ens entenem per llenguatge, entenguem-nos per amor». • Ludwig Wittgenstein: «els límits del meu llenguatge són els límits del meu món». • Alfred Jules Ayer: «allò que no pugui transmetre's i discutir-se mitjançant proposicions significatives no significa res i, per tant, no pot ser objecte de discussió filosòfica». • Celia Amorós: «és sabut que qui té el poder dona nom a les coses (i a les persones)».
UP3	• El problema del real. Aparença i realitat. La qüestió de les realitats virtuals. El problema filosòfic del temps i el canvi.

	● Heràclit d'Efes: «no ens podem banyar dues vegades al mateix riu». ● Parmènides d'Elea: «és necessari dir i pensar que el ser és, i el no-ser no és». ● Plató i el mite de la caverna. ● Anselm de Canterbury: «crec per entendre, entenc per creure». ● David Hume: «en sentit estricte, és impossible conèixer les causes dels efectes». ● Karl Marx: «la religió és l'opi del poble». ● George Edward Moore: «per saber si una cosa és real, em refio del meu sentit comú».
UP4	● El coneixement: definició, possibilitat i límits. Teories de la veritat. La desinformació i el fenomen de la «postveritat». Les teories del coneixement. La dimensió social i política del coneixement. ● Ramon Llull i l'arbre de la ciència. ● Hildegard von Bingen: «no podem viure en un món que és interpretat per a nosaltres per altres persones». ● William James: «si sé una cosa i no la sé dir, aleshores no la sé». ● Thomas Kuhn: «les crisis del nostre temps són l'impuls necessari per a la revolució en marxa». ● Martha Nussbaum: «el coneixement no és garantia de bon comportament, però la ignorància és una garantia virtual de mal comportament». ● Zygmunt Bauman: «en l'era de la informació, la invisibilitat és equivalent a la mort».
UP5	● El debat sobre la gènesi i definició de la naturalesa humana. Concepcions de l'ésser humà. La qüestió de la identitat i l'especulació entorn del transhumanisme.

	• Diotima de Mantinea: «l'amor és filòsof». • Sòcrates: «coneix-te a tu mateix». • Agustí d'Hipona: «estima i fes el que vulguis». • Simone Weil: «allò que degrada la intel·ligència, degrada tot l'ésser humà». • Victoria Camps: «les emocions mostren la vulnerabilitat essencial de l'ésser humà».
UP6	• El diàleg entorn dels principis polítics fonamentals. Els drets humans: la seva gènesi, legitimitat i vigència actual. Les diferents generacions de drets humans. • Olympe de Gouges: «digues-me qui t'ha donat el sobirà poder d'oprimir el meu sexe». «Dona, desperta't; el repic de campanes de la raó es fa sentir en tot l'univers; reconeix els teus drets». • Mary Wollstonecraft: «s'ha de permetre que les dones fonamentin la seva virtut en el coneixement». «No desitjo que les dones tinguin poder sobre els homes, sinó sobre elles mateixes». • Simon de Beauvoir: «no es neix dona, s'arriba a ser-ho». • Judith Butler: «sigui quina sigui la llibertat per la qual lluitem, ha de ser una llibertat basada en la igualtat». • Angela Davis: «les eines de l'amo no serveixen per desmuntar la casa de l'amo».
UP7	• L'home com ser social. Definició del polític. El fonament de l'organització social i del poder polític. El debat polític contemporani. • Aspàsia de Milet: «la democràcia és la igualtat de tot ciutadà». • Hobbes: «l'home és el llop de l'home».

	• Isabel de Bohèmia: «estem en l'edat correcta per fer coses incorrectes de forma correcta». • Simone Weil: «l'home fa a les dones el que fa al planeta». • Hannah Arendt: «sota la tirania és més fàcil actuar que pensar». • El panòptic de Foucault i el control social. • Jürgen Habermas: «empegueix-te de morir fins que no hagi aconseguit una victòria per a la humanitat». • Amelia Valcárcel: «si la vida que et dissenyen no és habitable, canvia-la». • Marina Garcés: aprendre a viure en comú.
UP8	• Definició, àmbits i problemes de l'estètica: art, bellesa i gust. Teories clàssiques i modernes sobre la bellesa i l'art. Teories i problemes estètics contemporanis. • Friedrich Nietzsche: «sense la música, la vida seria un error». • Hans-Georg Gadamer: «l'obra d'art és un creixement en el ser». • María Zambrano: «filosòfica és la pregunta, i poètica la troballa».
UP9	• El problema ètic: com hem d'actuar. Ser i haver de ser. La deliberació moral. Les principals respostes al problema ètic. • Epicur de Samos: «el plaer és el principi i la fi de la vida feliç». • Hipàrquia de Maronea i la vida dels cans. • Aristòtil: «sense amistat no podem ser feliços». • Cristina II de Suècia: «cal gaudir o patir el present, oblidar el passat i resignar-se davant el futur».

	● Immanuel Kant: «actua de tal manera que tractis la humanitat, tant en la teva persona com en la de qualsevol altre, sempre com a fi i mai com a mitjà». ● Jeremy Bentham: «l'ètica funciona com una calculadora: s'ha de cercar la major quantitat de felicitat possible per a la major quantitat de persones possible». ● John Stuart Mill: «puc detestar el meu adversari polític; allò que no puc fer és sufocar-lo». ● Peter Singer: «els termes 'moral' i 'ètica' són essencialment sinònims». ● Adela Cortina: «renunciar als valors morals mínims seria com renunciar a la pròpia Humanitat».
INSTRUMENTS D'AVUACIÓ	
TÈCNIQUES DE TREBALL: ▪ TÈCNIQUES D'INTERCANVI ORAL: exposicions, debats... ▪ TÈCNIQUES CONVENCIONALS: exàmens orals o escrits...	
ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES O EXTRAESCOLARS	
No es faran activitats complementàries ni extraescolars.	
CRITERIS DE QUALIFICACIÓ	
Vegeu els <i>Criteris d'avaluació i qualificació</i> de l'assignatura, inclosa en la Concreció Curricular i publicada a la pàgina web del centre.	

ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

Partint de la idea que no hi ha un únic tipus d'alumne, sinó una gran diversitat de formes d'aprendre, a l'IES Baltasar Porcel proposam dissenyar les situacions d'aprenentatge i les unitats de programació pensant en aquesta diversitat, en lloc d'adaptar-les després per a casos concrets. Ens basam, doncs, en el Disseny Universal de l'Aprenentatge (DUA), que és un enfocament educatiu que té com a objectiu garantir que tots els alumnes puguin aprendre de manera efectiva, independentment de les seves diferències, capacitats o necessitats.

ELEMENTS TRANSVERSALS

Des de la matèria d'Introducció a la filosofia treballarem valors com la convivència, la tolerància, el respecte per les persones i el medi ambient, la cultura i la diversitat.

Per a això, contribuirem a programar activitats per fomentar aquests valors coincidint amb celebracions internacionals que hi tenen a veure:

- 25N: Dia Internacional contra la Violència Masclista
- 8MARÇ: Dia Internacional de la Dona

Es treballaran a la unitat 6, tal i com indica la programació.